

Afturhvarv: Marineplast, februar 1972

Fyrsti føroyski báturin úr plasti

LEYGARDAGURIN 12. FEBRUAR Í 1972 VAR EIN STÓRUR DAGUR Í KALDBAK. HENDAN DAGIN VARÐ TANN FYRSTI BÁTURIN, FRAMLEIDDUR HJÁ MARINEPLAST Á SJÓGV

Eiríkur Lindenskov

Nógv fólk var og hugdi, og Ritan varð komin úr Havn við politikarum, fjølmiðlafólki og øðrum áhugaðum at uppliva hesa vinnuligu stórhending.

Vit lata fyrst Sosialin greiða frá:

»Næstseinasta leygardag var plastvirkið Marineplast í Kaldbak sýnt blaðmonum og øðrum innbodnum. Henda dag varð eisini fyrsti føroyski báturin úr plasti, ið virkið hevur framleitt, sjósettur, og vísti hann seg at roynast væl á sjónum.

Guttormur Djurhuus, ið hevur leiðsluna av virkinum undir hond, greiddi frá virkinum.

Stovnararnir vóru Kjartan Mohr, John M. reinert og Guttormur Djurhuus. Eitt veðhald úr landsstýrinum gjørdi, at farast kundi undir framleiðslu heninavegin.

Plastið, ið nýtt verður á virkinum, er sera sterkt og haldgott. Tá tað verður brent, kemur eingin skaðiligur roykur.

Tað er eisini lættari at umvæla plastbátar enn bátar úr træ. Plastbátarnir verða gjørdir við tangum so leiðis, at teir ikki søkka, um teir fyllast við sjógv.

Ætlanin er eisini at framleiða tangar á virkinum. Tilíft er tilfarið sera gott.

Tríggir mans starvast á virkinum í Kaldbak, og kostar eitt fyramannafar, sum varð sjósett næstseinasta leygardag, um 3-4.000 krónur. «

Dimmalætting hevur eina heldur longri frágreiðing:

»Leygardagin vóru gestir bjóðaðir til Kaldbaks at hyggja at plastvirkinum, sum Kjartan Mohr, Guttormur Djurhuus og John Mohr Reinert hava stovnað.

Vegna felagið greiddi stjórin, Guttormur Djurhuus, gestunum frá søgu virkisins og ætlanum tess. Felagið varð stovnað 4. februar í fjør, og ein av orsøkunum til at seta virkið á stovn var, sami áhugi hjá luttakarunum at stuðla idnaðinum.

Ei heldur var tað alt ov kostnaðarmikið, tá landsstýri gav virkinum lán umframt stovnsetingarpeningin, sum luttakararnir sjávlir hava veitt gjøgnum partafelag. Longu á nýttár-

inum var alt klárt og farast kundi undir plast-framleiðsluna.

Lættur at viðgerast og handfara

Treytað av teimum góðu framleiðslumøguleikunum innan glasfipirerað plast, var hetta evni valt at byrja við. Eitt ótal finst av glasfipireraðum plasti, bert tað verður sett í samand við polyester, og er tað henda samanseting, sum vanliga verðu nýtt.

Tað er lætt at fáast við, tí tað kann viðgerast í stovuhita og ikki undir ovurtrýsti. Tá tað seinniv erður brent, gevur tað ongan skaðiligan royk.

Skulu smábátar gerast úr slíkum kunstevni, verða teir ikki gjørdir úr øðrum tilfari.

Í grannalondunum okkara hava teir enntá bygt 30 metrarar langar trolarar úr sama evni.

Virkið í Kaldbak ætlar seinni at fara undir tangaframleiðslu. Royndir vísa, at teir í hinum londunum meiri

og meiri fara yvir at nýta plast-tangar, tí hesir forfarast ikki á sama hátt sum oljutangarnir, vit annars nýta. Eingin munur hevur verið á nýggjum plasttangum og so teimum, sum hava ligið niðurgrivnir í fleiri ár. Men vanliga nýttu tangarnir í dag forfarast ógvuliga skjótt, eina mesta av rusti.

Avfallið ikki vandamikið

Hvussu nógv ein bátur kostar, gjørdur úr glasfipurarmeraðum plasti, er ikki ein fastur prísur. Tað kemur alt eftir, hvussu stór serian er av sama bátaslag.

Snýr tað seg um eina bátarøð upp á 50, kunnu hesir gerast ein triðing bíligari enn træbátur av sama slag. Herafturat koma umvælingararnar, sum kunnu sparast við einum plastbáti, meðan ein træbátur altíð skal haldast við líka, og fáa eina stóra umvæling á hvørjum ári, hevur hann staðið uppi um veturin.

Viðvíkjandi avfallinum, stendst

so at siga einki av hesi framleiðslu. Eitt sindur verður tað tó frá hvørjum nýgjørdum báti – ogastu kantarnir verða skornir av og brendir. Roykurin verður koldioxyd og vatn og er ikki tað sama, sum tá t. d. nylon verður brent. Eftir liggur øska.

Stórus fyrispurningur

Í lýtuni arbeiða 2 mans á virkinum umframt stjóran, men teir vóna at fáa ein mann afturat. Tá kunnu teir klára at gera tvey 4-mannafer um vikuna.

Eftirspurningurin hevur ikki verið stórus, men fyrispurningarnir hava verið nógvir og virkið hevur longu selt fleiri.

Ein av fyrimununum við slíkum báti er, at her verður einki rot, hann gisnar ikki og lekur so statt ikki. Træbátar bæði tyngjast og gisna við aldrinum.

Áðrenn farið verður undir at gera slíkan bát, kann bíleggjarin velja sær

bátalit, sum hann síðani sjálvur kann mála hann við, um tað gerast neyðugt. Virkið letur tó batin smyrja við giftmálling undir botninum, áðrenn tað tað letur hann frá sær, meðan tann útvendiga málingini bert er fyri útsjóndina.

Tyngdin á bátinum er sama sum á træbáti í somu stødd. Sjálvt um hann verður fullur av vatni, søkkur hann ikki, tí lufttangar eru bygdar í hann. Eisini er 30 pst glas í honum. Samlaða vektin er 1,2. Strykkklassin sammet við timbur er 1:3.

Innan militerið eru teir so smátt farnir vyir at nýta polyesterhjálpur í staðin fyri stálhjálmur, tí polyester spjaðir kraftina, su stoytir ímóti.

plastútflutningur upp á 300 mill kr

Annar av stovnaðunum Kjartan Mohr skipasmiðjustjóri, greiddi frá, hví hann kom upp í felagið. Ein av orsøkunum var, at hann hevði tokka

